

Dacii – o civilizație înfloritoare

Sub casele și grajdurile țăranilor din Munții Orăștiei se ascunde o civilizație veche de 10.000 de ani .

Despre civilizațiile egipteana, mayasa, incasa sau azteca a auzit toată lumea. Atlase geografice, filme documentare sau artistice, toate vorbesc despre aceste civilizații megalitice, misterioase, autoare ale unor realizări tehnice și științifice care ne mira și astăzi. Crezi că dacă ai ajunge în Egipt sau în Peru ai înțelege cum au fost construite piramidele sau ai reuși să descifrezi în laborator compoziția stâlpilor și a sferelor din fier care nu ruginesc de mii de ani, deși se afla la discreția vântului și a ploilor. Cine crede că are soluția acestor enigme nu trebuie să parcurgă mii de kilometri pentru a-și verifica teoriile. Munții Orăștiei sunt mult mai aproape și acolo, deși pare incredibil sau exagerat, se afla vestigiile unei civilizații la fel de fascinante: civilizația dacică.

Dacii își zideau munții

Când spui daci, spui Sarmizegetusa. Iar când spui Sarmizegetusa, te gândești la Ulpia Traiana Sarmizegetusa, cetățile Blidaru sau Costești. Se vorbește mai puțin despre adevărata capitală a Daciei, Sarmizegetusa Regia (aflată la doar 40 km de Ulpia), creată în totalitate de populația trăitoare pe aceste meleaguri. Dacii nu au fost numai "cei mai viteji și mai drepți dintre traci". Ei au fost în primul rând constructori desăvârșiți, astronomi, siderurgiști, experți în strategie militară. Sarmizegetusa Regia nu este o singură cetate, ci un colos, alcătuit din sute de cetăți, răspândite pe 5000 de kilometri pătrați. Până la o altitudine de 2050 de m, intervenția umană este prezentă în mod compact. Una dintre mărturiile istorice spune că dacii își zideau munții. Poate că această afirmație a stârnit zămbete sau a fost considerată, în cel mai bun caz, un eufemism. Arheologii și geodezii care fac cercetări în Munții Orăștiei au găsit însă dovezi care confirmă vechile scrieri. "Toți munții din jurul Sarmizegetuzei sunt terasați, iar versanții sunt zidiți. Pe toate crestele, văile, versanții au fost descoperite pietre fasonate, cu o greutate de aproximativ 3 tone. Cetățile sunt aparate de ziduri circulare, de sus până jos. Dacă în cazul piramidelor egiptene s-a ajuns la concluzia că pietrele erau transportate cu ajutorul unor sisteme de bile și ridicate cu scribeți, pentru daci teoria nu este valabilă. Rămâne un mister transportarea blocurilor imense de piatră până în vârful munților, cantitatea de materiale fiind superioară celei folosite la piramidele egiptene", spune ing. gral. div. (r) Vasile Dragomir, vechi cercetător al zonei. Calendarul dacic rivalizează cu cel de la Stonehenge

Urmele de activitate industrială dovedesc că dacii erau și foarte buni prelucrători de metale. De pe toate culmile au fost scoase la lumina lingouri, forje, clești pentru manipularea fierului în foc, furnale, lentile de fier. Putini știu că Muntele Bătrâna este cel mai înalt vârf din România, nu din punct de vedere geografic, ci geofizic. Măsurătorile gravitaționale au arătat că datorită nucleului extrem de dur, constituit din minereuri de fier, acest munte este cel mai înalt de pe teritoriul țării noastre. Să fie o

întâmplare ca aici aveau dacii cea mai mare mina de fier si cele mai importante depozite de minereuri? Dacii erau si astronomi foarte pricepuți. Ei au făcut măsurători pe stele, utilizând coordonate orare, si nu coordonate orizontale, aproape de nivelul mării, așa cum se proceda in mod obișnuit, de exemplu la egipteni. Exista si un calendar dacic, poate nu la fel de impunător ca si cel construit la Stonehenge, dar incredibil de precis. Precizia lui demonstrează, in egala măsura, cunoștințele deosebite de matematica, astronomie si in special de geometrie pe care le aveau dacii. Dacii au conceput Sarmisegetuza ca pe un centru vital, destinat unei rezistente totale. Nu îmbini perfect construcțiile civile cu cele militare, nu zidești munții, nu construiești drumuri, sisteme de alimentare cu apa si de drenare a zonei, ca sa le părăsești la primul atac. Modelul dacic de apărare completa, utilizarea avantajelor oferite de teren, războiul de uzura, toate au contribuit la încetinirea înaintării romanilor. Marelui Imperiu Roman, care se întindea pe trei continente, i-au trebuit 5 ani ca sa treacă de "sălbaticii" din Carpați.

O civilizație unica, veche de 10.000 de ani

Poate ca dacii au fost ajutați de Zalmoxe, căruia i-au ridicat numeroase sanctuare, dreptunghiulare, circulare, mai mari si mai impunătoare decât cele construite de alte civilizații pentru zeii lor. Adânc îngropate de timp, încep sa iasă la suprafața, luându-i prin surprindere astăzi pe țărani care si-au construit deasupra lor case sau grajduri. Poate i-au ajutat si uriașii despre care poveștile păstrate până la noi relatează ca ar fi trăit pe aceste teritorii. "Nu sunt arheolog sau istoric, ci geodez. Totuși am curajul sa afirm, după cercetările făcute in Munții Orăștiei ca civilizația existenta pe teritoriile noastre, veche de aproximativ 10.000 de ani, este cu adevărat unica. Vestigii ale civilizației romane se afla si in alte tari, deci nu pe acestea trebuie sa le punem in valoare. Păcat ca nu se acorda atenția necesara Sarmisegetuzei Regia, care este cu adevărat numai a noastră", afirma Vasile Dragomir. Sarmisegetuza Regia așteaptă sa fie redescoperita

"Poate ar trebui sa studiem mai atent legendele care spun ca unele civilizații megalitice își au originea pe pământurile noastre. Germanii, de exemplu, au făcut cercetări si spun ca strămoșii lor ar fi venit din Dacia", este de părere Vasile Dragomir. Acolo, in Munții Orăștiei, unde satele sunt răsfirate, cu case "atârdate" de versanți, Sarmisegetuza așteaptă sa o redescoperim. Așteaptă sa se facă si despre ea filme, sa-si etaleze enigmaticele, sa fie vizitata si admirata. Ne așteaptă sa ne descifram originile, sa fim mândri de ea si de noi.

ARMATA

Organizarea si modul de lupta al armatei geto-dace au fot determinate de cadrul geografic, demografic si spiritual al poporului dac. Condiționarea evoluției organismului militar, bazat pe acești factori, constituie o legitate universală si valabila in toate timpurile.

Spațiul Carpato-Danubiano-Pontic se caracterizează printr-o armonie si simetrie rara cât si printr-o unitate unica, toate astea regăsindu-se in spiritul armatei daco-gete. Caracteristicile fizico-geografice au avut o însemnătate aparte pentru organizarea militară si modul de ducere a războaielor, toate acțiunile de lupta, din antichitatea si

până azi. Dacii fiind mai aproape de natura, au recurs la natura pentru a le da mijloacele de a-si mari puterile si de a micșora pe cele ale inamicului.

CADRUL NATURAL

Câmpul de acțiuni al armatei geto-dace ,aria geografica locuita de ei, este identica cu zona lor de etnogeneza, zona in care s-a dezvoltat societatea autohtona, de la triburile comunei primitive si până la statul dac centralizat si mai departe până la noi, vădește o permanenta legătura cu pământul devenit vatra stramoseasca. Astfel toate bătăliile lumii geto-daco-românești sunt definite cu aceleași repere: Carpatii, Dunărea, Marea Neagra. Faptul ca oastea daca nu a luptat intr-un spațiu "neutru" sau străin, ci pe solul genezei sale, fiindu-i permanent aliat in lungile si grele confruntări cu armate străine, de regula mai numeroase si mai dotate, a avut o însemnătate cardinala in balanța raportului de forte si in deznodământul bătăliilor. Vatra de locuire a geto-dacilor a cunoscut un continuu proces de pregătire in vederea apărării, prin perpetuarea unui sistem defensiv existent, prin completarea si aducerea lui in stare funcționala ceruta de necesitatea rezistentei in fata primejdiilor externe. Primele celule ale acestui sistem au apărut atunci când fiecare familie si mai târziu fiecare trib au pus bazele așezărilor întărite si au creat fortificații de refugiu.

SISTEMUL NATURAL DE FORTIFICATII

MUNTII –rolului sistemului muntos in istoria daco-românilor i s-a consacrat o întreaga literatura, ale cărei aprecieri sintetizează adevărul istoric potrivit căruia istoria noastră este strâns legata de munți, de Carpați, care au rolul de coloana vertebrala. Munții sunt sâmburele geografic al spațiului daco-get si fac temelia, sprijinul, apărarea, adăpostul, frumusețea, mândria dacilor si din ei si-a tras neamul românesc legendele, vigoarea si poezia. Posadele dacice sau salba de batalii date in cetatea carpatina reprezintă cele mai de impresionante pagini de epopee istorica.

DUNAREA—De când se pomenesc ei dacii, si noi românii, Dunărea a fost "râul părinte" care a văzut pe ambele sale maluri, din valea panonica si până la delta sa, unul si același neam. Acest curs de apa denumit fie Donaris, fie Danubiu, fie Istru sau mai târziu Dunărea, a făcut parte organica din viata geto-dacilor constituind un brâu protector, un aliniament greu de depasit si ușor de aparat. Dunărea a avut permanent o mare însemnătate militară strategica fiind granița si bariera de apărare sau cale de penetrare pe văile ei, a numeroase expediții militare, tarmurile ei, nu odată, constituind teatru unor războaie crâncene. In organizarea apărării geto-dacii au apelat permanent la brâul de ape ce a închis Dacia.

PADURILE—Reprezentând cam 80% din suprafața Daciei, pădurile au constituit un factor important in stabilirea formelor de organizare militară cât si in ducerea operațiunilor de lupta. Existenta masiva a pădurilor a impus constituirea unor formațiuni suple si manevrabile, ușor fracționare si lesne de reintrunit in raport cu evoluția situației strategice si tactice. Natura si extinderea pădurilor au compartimentat direcțiile strategice de pătrundere si pe cele de interzis de către armata geto-daca, ușurând in mod deosebit gruparea forțelor si mijloacelor proprii. Ele au servit ca zone favorabile dispunerii rezervelor in lupta, ca spațiu de manevra discret si baze de riposta ofensiva

executate prin surprindere în flancurile și spatele inamicului, precum și locuri favorabile organizării ambuscadelor. Facilitatea de păduri, hartuirea a capatat un statut de permanentă în practica militară locală, limitând spațiul de manevra al armatelor invadatoare. Pădurea favoriza lupta de apărare și permitea atacul brusc și nu în ultimul rând asigură, în caz de necesitate retragerea. Majoritatea bătăliilor dacilor s-au dat la adăpostul pădurii și cu ajutorul ei.

MAREA NEAGRA---Existența ieșirii la Marea Neagră a determinat manifestarea unor preocupări ce vizau construirea și utilizarea unor mijloace adecvate, care să permită controlul și apărarea litoralului maritim.

Apariția fenomenului militar în spațiul românesc

Arheologia este în măsură astăzi să atace existența principalelor etape ale procesului evolutiv al umanității și în spațiul etnogenetic românesc de la începuturile, databile cu cca 2 200 000 de ani în urmă, pe baza resturilor fosile și a uneltelor-arme descoperite în Valea lui Grauceanu-Bugiulești (comuna Tetoiu, jud. Vâlcea) român la sfârșitul vechii epoci a pietrei cioplite (cca 10. 000 î. e. n.) prin: resturi umane și animale, unelte-arme aparținând "culturii de prund" descoperite pe văile Dârjovului, Dâmbovnicului, Argesului, la Ciuperceni (Turnu Magurele), etc.; marturii ale "civilizației" musteriene, furnizate de peșterile de la Ohaba-Ponor; Cioclovina, Baia de Fier, Ripiceni-Izvor, Cheia, Nandru, etc.; urme ale locuirii permanente ale teraselor râurilor și, ca emoționante marturii ale unor înclinații artistice legate de principala ocupație - vânătoarea, picturile rupestre din peșterile de la Baia de Fier, Vaidei (jud. Gorj), Pescari (jud. Caras-Severin), Limanu (jud. Constanta), Cuciulat (jud. Sibiu) sau din defileele Polovragi și Sohodol. Confruntarea permanentă a oamenilor cu lumea animalelor care le furniza cea mai mare parte a hranei și care reprezenta totodată principalul pericol, le-a stimulat continuu imaginația în direcția perfecționării uneltelor-arme (pentru împuns, lovit, tăiat și răzuit), din piatra, lemn, os sau corn și a perfecționării, prin repetare rituală, a unor tehnici și metode de vânătoare care, în epocile următoare, vor pune treptat bazele "artei militare" a oamenilor neolitici și a purtătorilor civilizației bronzului și fierului. Moștenite din practica vânătoarei, utilizarea terenului, îndeosebi muntos și împădurit, arta deplasării în ascuns, a mascării, urmării, încercuirii, atragerii în ambuscada și a atacului prin surprindere, transmise din generație în generație, se vor preface în timp, ca o dovadă în plus a continuității oamenilor locului, în procedee și principii tactice de luptă.

Tranziția spre epoca pietrei șlefuite (10. 000 - 5. 500 î. e. n.), marcând începutul procesului de sedentarizare a comunităților umane prin trecerea de la stadiul de vânător și culegător ocazional la acela de recoltator, pescar "specializat" și crescător de animale a generat, o dată cu apariția unui surplus de produse, de unelte-arme diversificate, tipologic incluzând ca noutate propulsorul și arcul cu săgeți și de obiecte de podoabă, de cult sau de marcă a importanței indivizilor (susceptibile de a fi înșușite), ca noua formă de activitate umană, conflictele armate. Arheologic, pot fi sugerate primele ciocniri intercomunitare, în diferite zone ale spațiului românesc și, cu certitudine identificat, "războiul" local de la Schela Cladovei (Drobeta-Turnu Severin) unde un grup

prădalnic a fost surprins în ambuscada și nimicit de arcașii localnici cu aproape 6.000 de ani î. e. n. "Revoluția neolitică" (5.500-2.500/2.200 î. e. n.) înfăptuită în cadrul marilor culturi Cris-Starcevo, Turdas-Vinca, Dudești, Boian, Hamangia, Cucuteni, Gumelnita, etc., atestă deja existența, ca îndepărtati înaintași ai noștri în spațiul etnogenetic românesc, a unor oameni harnici și pricepuți care, în timp, învățaseră să prefacă stepele sau câmpurile mlastinoase și codrii seculari în ogoare, să dea suflet lemnului, lutului și pietrei, să supună vietățile pământului și forța apei, să smulgă muntelui metalele din care încep să-și făurească uneltele, podoabele și armele.

Perfecționarea uneltelor și armelor a atras după sine saltul demografic, extinderea terenurilor locuite și cultivate, o primă mare diviziune a muncii în secolele de trecere spre epoca metalelor (împărțirea pe comunități de agricultori și pastori, în funcție de activitatea productivă dominantă), apariția unor specializări în mesesugurile torsului și țesutului, olăritului, faurăritului și construcțiilor, a cultului organizat și a diferențierii sociale, în condițiile păstrării proprietății colective asupra mijloacelor de producție, prin creșterea importanței categoriilor sacerdotale și războinice, însărcinate de comunitățile care le întrețineau cu organizarea muncii, a relațiilor cu lumea divinităților protectoare și a apărării. Așezărilor ridicate încă din epoca precedentă în locuri întărite natural (promontorii, insule, etc.) încep să li se adauge elemente de fortificație, santuri adânci de 6-8 metri, late de român la 12 metri, valuri de pământ cu palisade ca la Magurele (București), Radovanu (jud. Calarasi), Vidra (jud. Giurgiu); în paralel apar și incinte fortificate de refugiu, ca aceea de la Magurele - "Movila Filipescu", prefațând viitoarele acropole. Cu patru milenii în urmă prin cimentarea tuturor trăsăturilor populației pe care preistoria le-a văzut zămislinindu-se în spațiul carpato-balcano-pontic, odată cu trecerea la epoca bronzului (2200/2000 - 1200/1150 î. e. n.), a marilor culturi cu inventar complex de unelte și arme din metal (Glina, Monteoru, Wietenberg, Otomani, Gârla Mare, Noua, etc.), s-a afirmat, ca purtător al unei civilizații unitare, marele grup etnic al primilor noștri stramosi direcți pe care istoria scrisă i-a consemnat sub numele de traci. Ei sunt aceia care, prin cele peste 100 de neamuri atestate de poemele homerice, de literatura greacă sau de "părintele istoriei", Herodot, ne conferă dreptul să afirmăm că în acest pământ, scaldat de valurile Dunării și ale Marii Negre, vegheat de "coroana" Munților Carpați, avem - potrivit expresiei lui Nicolae Iorga - cel puțin "rădăcini de patru ori milenare; aceasta este mândria și aceasta este puterea noastră!".

Sunt cuvinte care ilustrează o realitate subliniată de numeroși oameni de știință ai veacului nostru - aceea că "poporul român este cel mai frumos exemplu istoric de continuitate a neamului; într-adevăr acesta este unul din cele mai vechi popoare din Europa // fie că este vorba de traci //, de geți sau de daci, locuitorii pământului românesc au rămas aceiași din epoca neolitică - era pietrei șlefuite - până în zilele noastre, susținând astfel, printr-un exemplu poate unic în istoria lumii, continuitatea unui neam".

Apariția și dezvoltarea armatei geto-dace

Formele de organizare, care sunt de regulă greu de surprins arheologic fidel, se desprind lesne, dacă se recurge la informații și date referitoare la modul cum a fost

conceputa și realizată apărarea perimetrului locuit de comunitățile umane încă de la început.

ORGANIZAREA MILITARĂ A COMUNITĂȚILOR MICI

Factorul militar în zona carato-danubiană a apărut ca o componentă a modului în care omul își alegea vatra de locuire în așa fel încât aceasta să îi asigure condiții de existență și de apărare a comunității respective. În acest scop au fost locuite cu preponderență acele zone în care însăși natura lor oferea oamenilor avantaje eventuale, amplificând potențialul defensiv, cel mai adesea prin sănturi. În această perioadă de început a civilizației locale nu existau instituții ostășesti propriu-zise, oamenii munceau și trăiau în comun, bucurându-se de aceleași drepturi și îndatoriri, fără o categorie specială care să îndeplinească și o slujbă militară, uneltele servindu-le adesea și de arme. Ca oameni ai pământului, autohtonii au trecut de timpuriu la construcția de așezări de diferite tipuri, de la simple sate și mici așezări rurale situate lângă ape, în văi, până la unele centre mai dense situate pe înalțimi greu accesibile.

ORGANIZAREA MILITARĂ DE TIP TRIBAL—

Locuitorii Daciei din epoca bronzului formau un popor de țărani care aveau ca preocupare principală agricultura, erau unitari etnic din punct de vedere cultural dar politic erau împărțiți în numeroase clanuri autonome, fapt care și-a pus amprenta și pe organizarea militară. Primele organizări militare au fost îndeplinite în perioada în care triburile daco-gete se constituiau pe baza înruderii. Fiecare trib alcătuiă un organism ostășesc, formând un gen de unitate independentă cu un efectiv variabil în funcție de numărul populației din care se compunea, cu deosebire din numărul celor în stare să poarte arme. Oastea unei astfel de uniuni de sate (trib) era compusă din cetele familiilor și satelor apartinătoare, fiind comandate de capii acestora și veghea de regulă la apărarea perimetrului teritorial care îi aparținea. Conducerea militară era asigurată de un șef, care era în același timp și unul din cei mai buni luptători, el bucurându-se de o autoritate aparte. Atunci când forțele mai multor triburi se uneau ocazional șef devenea cel mai apreciat de masa populației, întotdeauna cel care întrunea calități organizatorice de excepție și însușiri militare deosebite. Organizarea militară de tip tribal și îndeosebi amenajările genistice făcute au avut o însemnătate deosebită pentru întreaga existență și lupta a poporului geto-dac. Tipologic și tehnic, fortificațiile care serveau în acțiunile de apărare pe calea de acces spre incinta așezărilor, s-au constituit într-un sistem defensiv specific pe care geto-dacii l-au perpetuat și perfecționat astfel încât pe timpul lui Burebista întregul areal dac era împânzit de multe secole, de așezări întărite.

ORGANIZAREA MILITARĂ PE BAZA UNIUNILOR DE TRIBURI-

Organizarea militară și-a lărgit considerabil cadrele odată cu trecerea la o nouă etapă de dezvoltare politico - economică și administrativă odată cu unificarea triburilor. Strângerea legăturilor economice și militare între triburi a dus la formarea unei conștiințe etnice și lingvistice largi creând premisele formării statului dac. Interesele comune și necesitatea apărării organizate la nivel mai mare apropiă comunitățile între ele, creează condițiile colaborării, pregătind astfel uniunile mai mari conduse de un șef ales care avea atribuțiuni politice, sociale, juridice, economice și mai ales militare.

Tipologic ,uniunile de triburi au fost constituite pe baza înrudirii de sange. Ele erau conduse unitar de un sef ales si cuprindeau teritoriile locuite de triburile care o compuneau. Ulterior se va ajunge la stabilirea mai exacta a perimetrului de convietuire, luandu-se in considerare si posibilitatile de apărare, hotarele fiind alese de regula pe cele mai importante obstacole naturale.

Funcțiile tot mai importante ale uniunilor de triburi au impus fortificarea unor asezari si crearea unui comandament central din care face parte seful militar (basileus, rex) al comunitatii care dispune de structuri militare proprii si de garnizoane de cetati. Acești basilei erau din rândul nobililor si cu cit aduceau si puteau susține mai mulți ostași cu atat erau mai respectați. Devine clara intenția de a transmite urmașilor direcți aceste prerogative punandu-se astfel bazele unor dinastii locale. Ca urmare directa a acestui fapt se formează o aristocrație militară din rândul căreia se constituie un corp de comanda. Fiecare trib isi avea seful sau militar care dispunea de efective proprii care acționau ca o unitate ce in timpul luptelor de regula nu se fracționa. El dispunea de un corp de comanda din rândul căror se stabileau șefii de cete ,ai cetatilor si lucrărilor de fortificații. In caz de necesitate, forțele triburilor erau întrunite sub conducerea unui sef suprem iar șefii triburilor alcătuiau un stat-major ad-hoc. Acești șefi de rangul doi veneau la puterea militară centrala cu cetele triburilor din care proveneau, ale căror efective erau variabile in raport cu forta economica si demografica a fiecare zone. Instrucția si pregătirea pentru lupta se desfasurau la triburile respective dar unele exerciții aveau loc pe scara mai mare si adesea direct in locurile in care comunitatea avea de aparat ceva. In timpul acestor exerciții se punea accent pe invadarea modului de folosire a lucrărilor de apărare, pe utilizarea mijloacelor de lupta de la catapulte si baliste pana la arc si lance. La aceste exerciții luau parte toata populația capabila a purta arme, tinandu-se seama ca lupta se desfasura de regula din spatele fortificațiilor prin aruncarea de sageti, lănci, pietre si sulițe iar in cazul ca inamicul reușea sa pătrundă in incinta era imperios necesar ca toți sa fie in măsura sa dea lupta corp la corp.

Datorita deplasării centrului de greutate al nevoilor de apărare de la numeroasele triburi la o scara mult mai generala, are loc creșterea amplitudinii si caracterului manevrier al acțiunilor militare, astfel condiția armatei capata noi dimensiuni atât organizatorice cit si ca mod de lupta. Vor apărea in aceasta faza oștiri cu efective de zeci de mii de oameni chemați sa acționeze împreuna intr-un dispozitiv articulat si pe baza unei concepții unitare proprie unui sef suprem. In aceasta faza misiunea luptătorului si responsabilitatile lui se generalizeaza, el participand adesea la campanii militare care se desfasoara la mari distante de perimetrul obștii satești din care face parte

ARMATA PRIMULUI STAT GETO-DAC

Stadiul actual al cercetărilor istorice considera ca prim stat al dacilor cel condus de Dromihete plasat la confluenta secolelor IV—III-i e n. Cu o temelie economico-sociala si politica deosebit de puternica, statul daco-getic al lui Dromihete includea teritoriul limitat la sud de munții Haemus (Balcani), la est Pontul Euxin, la nord-est râul Tyras la nord si nord-vest si vest Carpatii Meridionali si Orientali adică aria etnica geto-daca extracarpatica si avea capitala in cetatea HELIS (identificata ipotetic cu așezarea de

la Piscul Crasanilor). Acest stat avea toate instituțiile specifice unui stat de la instituții centrale și până la aparatul administrativ local. Avea o circulație monetară iar forța statului era dată de deosebita civilizație materială și spirituală. Una din instituțiile de bază ale statului geto-dac din acel timp era armata, ca factor al puterii centrale. Organizațiile obștilor erau suportul social-economic al factorului militar. Realizând o apărare locală eficientă, obștile erau obligate să pună la dispoziția dinastului, contingente de luptători în raport cu nevoile de moment. O parte însemnată a armatei o reprezentau cetele personale ale regelui. Puterii centrale îi revenea și autoritatea asupra cetăților de interes deosebit strategic și politic, pentru a căror apărare s-au destinat trupe de infanterie, constituindu-se garnizoane cu misiuni permanente și care pe timp de război erau întărite cu elemente locale. La rândul lor nobilii dispuneau de forțe militare proprii cu care erau obligați să participe la campaniile poruncite de rege. Influența unui nobil era dată de numărul de luptători aflați în subordinea sa. Organizarea și compoziția armatei erau o reflectare a structurii social – politice a statului, ea fiind de fapt suma cetelor și formațiilor militare de care dispuneau conducătorii de obști, orașe și cetăți, precum și cele deținute de seful statului. Se estimează că armata primului stat geto-dac putea ridica la oaste până la 40000 de luptători.

DOTAREA ARMATEI---Arheologia a demonstrat că a existat o diversitate tipologică a mijloacelor de luptă care cuprindea: praștia, arcul cu săgeți, lancea, toporul, măciuca, diferite tipuri de sabie, cuțitul de luptă, coiful, cămașa de zale, genunchiere și care de luptă. Clasificarea se poate face în arme pentru luptă de la distanță și arme pentru luptă corp la corp. Armele de atac erau sabia curbă, sabia dreaptă, lancea lungă, lancea scurtă, măciuca, ciocanul de luptă, buzduganul, praștia și arcul cu săgeți iar pentru apărare cășca, scutul, cămașa de zale și zăua întreaga.

Luptătorul era echipat simplu :un suman cu mâneci lungi, încins la mijloc, o mantie aruncată pe umeri prinsă cu o agrafă și un pantalon încrêtit și băgat în încălțăminte. Șefii (tarabostesii) purtau suman cu centiron cu ornamente de aur și argint și o manta cu ciucuri, pantaloni și pe cap căciula rasfrîntă. Dezvoltarea davelor, a atelierelor, a extragerii și prelucrării materiilor prime cu valențe strategice, a meseriilor în general a facilitat dotarea armatei cu mijloace de luptă suficiente ajungându-se și la exportarea acestora în exterior.

CONCEPTIA SI MODUL DE LUPTA—situat în locuri de ispititor belșug, poporul dac și-a elaborat de timpuriu o gândire și o artă militară propice apărării. În acest scop s-a recurs la organizarea și ducerea apărării strategice pentru a provoca pierderi forțelor inamice, uneori la distrugeri pe mari adâncimi pe direcțiile de înaintare ale inamicului, aplicând ceea ce posteritatea a numit "tehnica pamantului pârjolit". La daco-geți modul obișnuit de luptă era hartuiala dar la trebuința angajau luptă cel mai adesea în dispozitiv în forma de pană. Când se luptau în retragere contra cavaleriei inamice, aici alergau raspuși înainte aici se comasau în plutoane și se apărau, reușind prin această tehnică să își reeduce pierderile. Adesea recurgeau la atacuri nocturne, cunoșteau bine serviciul de santinelă inamic și țineau întotdeauna lângă ei caii înșeuți și gata de luptă sau fugă. În timpul apărării, felul de luptă consta în hartuiri permanente

cu scopul de al slabi pe inamic si de al aduce in pozitii dezavantajoase de lupta. Intrebuintau frecvent cursele si inselaciunile recurgând la tot felul de stratageme. In timpul actiunilor de riposta geto-dacii, folosind terenul împădurit, preparau lovituri si manevre bine întocmite pe care le alternau cu atacuri neașteptate, fie in zona vadurilor fie in zone strimte.

Cavaleria avea atât rolul de cercetare cit si pe acela de legătura intre diferite corpuri militare. Dar principala actiune a calaretilor era lupta de hartuire, lupta in care după aruncarea suliței si descărcarea arcului, calaretul se repezea înapoi pentru a scăpa de lovitura dușmanului si pentru a reveni din nou dintr-o alta direcție.

In concepție si execuție armata geto-daca nu a recurs la formații de lupta rigide, masate si puțin articulate. Modul de organizare, pe obști satesti, depindea de resursele demografice ale asezarilor si deci efectivele erau variabile si suple. In ofensiva aveau predilecție pentru dispozitivul in forma de unghi cu vârful înainte, cu scopul de a străpunge falangele, cohortele sau manipulele si a le disocia forțele pentru ale nimici din parti laterale. In apărare recurgeau la dispozitivul in forma de potcoava cu flancurile avansate cu scopul participării a cit mai multe forte la lovirea simultana si pe o adâncime cit mai mare a inamicului. In toate aceste dispozitive insa luptătorul dac avea in juru-i suficient spațiu pentru libera mișcare si actiune. Dispunerea fortificațiilor in teren, structura si varietatea dispozitivelor de lupta arata o temeinica si justa cunoaștere a terenului si avantajelor amenajărilor genistice. Construcția acestor lucrări si așezarea lor reflecta o pricepere deosebita a rolului strategic si tactic al fortificațiilor. Realizarea unui sistem de cetati s-a făcut pe baza unor concepții si principii ce răspundeau nevoilor strategice. Astfel aceste cetati si fortificații au fost edificate la fruntariile Daciei. si îndeosebi pe axele de comunicații pe care puteau sa pătrundă mai ușor invadatorii. In timpul bătăliilor de apărare a cetatilor, paratorii aruncau asupra asediatorilor bolovani de mare greutate, plumb topit, oale si butoaie pline cu smoala fierbinte, seu si alte substante inflamabile, sulițe si sageti incendiare. Se foloseau de asemenea pe scara mare si catapulte si baliste, atât in luptele duse in jurul fortificațiilor cit si in luptele in câmp deschis când erau transportate pe care cu 2 roti.

In ce privește cucerirea cetatilor strategii daci au recurs la procedeul asediului ,prin care se urmarea încercuirea si izolarea garnizoanelor adversarului. In timpul asediului, alături de armele individuale, foloseau catapulte de mare putere, berbeci din stejar cu cap de bronz sau fier. Geto-dacii au mai folosit si falces murales cu care scoteau pietre din ziduri si perforatoare de ziduri numite terebrac de fapt un berbec cu vârf ascuțit. La unison, izvoarele lumii antice ii prezintă pe daco-geți in războaie de apărare si toate le subliniază curajul si vitejia, disciplina si organizarea. Modalitatea proprie de purtare a unui război, prin ridicarea la lupta a întregii populații apte de efort militar, le a dat permanent un avantaj in luptele necurmute cu aceia care le doreau avutul, făcându-i de neclintit de pe pamantul Daciei, pe care îl considerau sacru si numai al lor.

Numele celui ce a fost acad. Constantin Daicoviciu (1 martie 1898-27 mai 1973) a rămas legat de Sarmizegetusa, capitala dacilor liberi. O viața întreaga, cu o pasiune neostoită, a cercetat cetățile dacice din Munții Orastiei. La Gradistea Muncelului, la Piatra Rosie, la Blidaru, la Rudele, la Fetele Albe s.a., săpăturile desfășurate sub conducerea sa au făcut ca vechile pietre dacice să-și dezlege tainele și să-și depene, de peste milenii, istoriile. La centenarul nașterii sale, să recitim câteva dintre paginile închinată de savant vestigiilor dacice. Ele fac parte din comunicarea Dacii din Munții Orastiei și începuturile statului sclavagist dac, prezentată la Academia Română la 10 iunie 1950.

Pe un teritoriu relativ mic (cca. 150 km²) din regiunea deluroasă muntoasă a Carpaților sudici, în partea de est a județului Hunedoara, la sud de Mureș, concentrate în jurul pârâului Apa Orașului (zis și Apa sau Valea Gradistei), ce izvorăște din masivul Godeanu și se varsă în Mureș la Orastie, răspândite însă de-a lungul nenumăratelor văi ce spinteca această regiune, se găsesc, aninate pe vârfuri de dealuri sau pe spinarea lor, pe platouri cu grija amenajate de mâna omului, ca și pe resălele mai mult sau mai puțin naturale ale acestor dealuri, o serie de așezări cu caracteristici și forme uimitoare de unitate.

Dealurile alese cu preferință au, de obicei, forma de mameloane, nu excesiv de înalte (de la 500-950 de metri), pe cât se poate de izolate de restul dealurilor, retrase, în aparență, dar stăpânind în chip hotărât caile de acces către vreo cetate mai mare din apropiere, iar toate la un loc constituind un sistem de împresurare strategică a cetății principale, care, singura dintre ele, se află, în fundul văii Apei Orașului, așezată pe spinarea Dealului Gradistei (o ramificație a Godeanului) la 1200 m înălțime deasupra mării. Această "cetate Mare" nu domina, de fapt, nimic; ea constituie în realitate un loc de refugiu greu de atins, strașnic aparat din față și din laturi de sistemul de reduță al fortificațiilor înșirate de-a lungul văii centrale a Apei Orașului, atât dinspre nord, cât și dinspre nord vest, iar dinspre sud de masivul de munți greu de trecut ce-i acoperea spatele, poate și aceștia întăriți din loc în loc.

Seria cetăților și forturilor de apărare a "Cetății Mari" de pe culmea Dealului Gradistei o deschide, acolo unde valea largă a Apei Orașului se strâmtează dintr-o dată până la gâtuire, Castelul de pe Cetățuia Costeștilor. Însuși acest punct prim de rezistență e străjuit din mai multe părți de forturi mai mici, înfipte pe culmile de dealuri înconjurătoare, ca Faeragul, Blidaru, Cetățuia Înaltă, ele însele întărite de turnuri și bastioane presărate la orice punct vulnerabil. De la Costești și până la Gradistea Muncelului valea foarte strâmtă a Apei Orașului e păzită de turnuri dispuse, la distanțe variate, pe terasele superioare, în locuri potrivite.

Dinspre Nord vest, Vârful lui Hulpe și fortificațiile de pe Ciata, Dealul Muncelului (și ele încercuite de turnuri pe piscurile vecine) formează incinta laterală nord estică a reduțului. Din acest sector de apărare a flancului nord estic face parte, desigur, și

cetatea de la Capâlna, de pe valea Frumoasei (Sebesului). Accesul dinspre vest respectiv nord vest si sud vest, peste dealul Luncanilor sau Poiana Omului, e oprit vrajmasului de puternica cetate de pe Piatra Rosie ca si de alte forturi, cum e, de pilda, acela de la Lupoia, sau de valurile de pământ si piatra de la Cioclovina.

Tehnica construcțiilor militare sunt a) ziduri, durate din blocuri de piatra bine si regulat tăiate, întărite cu bârne de lemn după un sistem local, continuate în sus fie în cărămida, fie în lemn; sau b) valuri de piatra si de pământ, îmbinate cu puternice îngrădituri de pari groși si zdraveni (palisada). Gropi, ascunse în fata întăriturilor, si rostogolirea de trunchiuri de copaci sau de bolovani, făceau aceste cetati, mestesugit întărite de oameni si natura, si mai de necucerit. Asezarile dacice din Munții Orastiei nu constituie însa numai construcții militare.

Valea larga si roditoare a Apei Orașului, la Nord de Costești, cu Valea Muresului apropiata, ca si luncile si poienile minunatei regiuni fac din acest ținut, încă din cele mai îndepărtate vremuri, un îmbelșugat loc de rai pentru o populație destul de numeroasa.

Dintre "cetati" puține vor fi avut numai un rol militar. Rol strict militar îl au doar bastioanele si turnurile de paza risipite peste tot. Cele mai multe dintre "cetati" trebuie considerate ca niște lacasuri întărite ale unor fruntași militari, mari proprietari de turme în munți, de ogoare întinse în văile apropiate si desigur si de sclavi.

O a treia categorie a asezarilor o alcătuiesc gospodăriile taranesti cu care sunt împănate "într-o măsură mai mare chiar decât astăzi" poienile si culmile mai blânde si mai late ale dealurilor, cu casele lor de bârne, lipite cu lut prins în nuiele, acoperite cu șindrila si înconjurată cu garduri de pari împlețiți cu crengi de copac.

Hambare mari de lemn, sprijinite pe baze rotunde de piatra, pe terasele cetatilor, dar si în poieni roditoare, cisterne în si afara de cetati, captusite cu bârne de gorun, țevi de apeduct din pământ ars, aducând apa de izvor la câte o așezare mai mare, obiecte de cult, de uz practic si de podoaba, produse ale meșterilor si artiștilor locali sau importate din lumea vecina "barbara" ori "civilizata" greco-romana, întregesc icoana de până acum a traiului dacic.

Am spus ca tot acest complex de civilizație prezintă o înfatisare uniforma. Începuturile vieții omenești în aceste locuri, după unele descoperiri izolate, trebuie ca se adâncesc cu multe sute de ani înainte de construirea mareata si impunătoare a cetatilor de piatra. Din asezari ale unui trib de munteni, regiune a devenit, în anumite condiții istorice, un centru mult mai puternic decât al unui trib singuratic.

Data acestor construcții uriașe si coordonate după un plan unitar nu poate fi alta decât aceea pe care o indica mărturiile arheologice: cele doua secole înainte de cotropirea romana care le trece pe toate prin foc si sabie. Cu alte cuvinte, epoca celor doi hegemoni ai poporului dac, Burebista si Decebal.

Vorbind de civilizația materiala a acestei înfloritoare si ultime perioade a asezarilor din Munții Orastiei, ea întrunește toate caracteristicile așa zisei culturi La Tene târzii din ultima faza a vârstei fierului, dezvoltate pe baze autohtone si simțitor influențate de civilizațiile înconjurătoare. E o civilizație ce a ieșit din stadiul formei satesti, îmbrăcând un caracter de cultura superioara, oppidana, împrejurare care-si explica adoptarea si

asimilarea la fondul propriu autohton a împrumuturilor de forme si tehnica venite din afara, din sudul sclavagist grecesc si roman (inclusiv coloniile grecești de la Marea Neagra si Italia de sud) si de la popoarele de pe aceeași treapta de civilizație, vecine.

DIURAPNEUS, supranumit si ...Decebal

In perioada secolului I A.D. spațiul Carpato-Dunarean-Pontic ne apare ca o mare zona de hartuire a populației autohtone tracice, care este continuu prădata, furata, împinsa, lovita, izbita si jefuita de popoarele noi sosite care reușesc sa se așeze si... sa-si creeze propria "istorie" si "cultura", furând-o de la noi. Grecii sosiți in 3 valuri din zona Estica a Marii Caspice (1900-1400 B.C.) s-au așezat linistiti si sunt si ei acum cuceriti de... Romani... si vor sta sub jugul acestora 500 de ani mai mult ca noi, dacii, ...dar "minune", ei nu-si vor "schimba" limba, ci, numai noi tracii, si nu in 500 de ani, ci in 100 si ceva... sa fie aceasta adevărata ori adevărat sa fie ca, limba tracilor a fost așa zisa "latina barbara" după cum ne spunea Ovidiu Densusseanu, si, in felul asta, ei, tracii, nu au mai trebuit sa invete "o noua limba", si s-o uite pe a lor ?

In aceasta perioada, in vara anului 87 AD, împăratul roman Domitian, trimite sub comanda lui Cornelius Fuscus trupe romane sa ocupe Dacia de la nordul Dunării. Acesta trece pe un pod de vase Dunărea, la Tapae (Portile de Fier ale Transilvaniei) dar sunt atacați de daci, prin surprindere, si... invinsi. Legiunea romana a V-a Alaude este complet nimicita iar generalul ei Cornelius Fuscus, ucis in lupta. Dar cine a fost conducătorul armatei dacice?... Numele Lui, numele dacului învingător, a fost consemnat numai de Tacitus (din opera căruia se va inspira Orosius in secolul V A.D. si Iordanus sec. VI A.D.)... numele LUI era... DI-URAPNEUS "Cel Orfan", un tarabostes din Sud-Vestul Daciei, care a fost apoi divinizat, ca un semizeu, de populația dacica, supranumindu-l DE-CEBALUS, "Neam de Cal" ori Pe Cal, Cavaler, ori "I NOROGUL" (Ducipalul) si căruia, regele dac de atunci, DURAS, printr-un gest nobil si inteligent, ii va ceda tronul. Pe vasul funerar descoperit la Gradistea de Munte - Sarmizegetusa - apar doua ștampile cu inscripția: "DE CE BALUS PERS CORILO" in oglinda, ce se poate traduce "Decebalus a plătit inaltarea la cer"... iar daca îl citim in oglinda "Oliroc Srep Sula Beced": adică "Viteazul Cal s-a sinucis."

Dar inscripția se mai poate citi si: "DE CEBALUS PERSCO RILO": "De neamul calului va pieri dușmanul". Se pare ca acest blestem a circulat printre Daci pana la dispariția imperiului Roman.

Goții care se credeau urmașii Geților au avut un rege cu nume predestinat, ALARIC, Inorogul, născut in ... Dacia (in zona actuala Deltei Dunării), care, purta in sufletul lui acest blestem astfel ca la începutul secolului V A.D., vizigoții, conduși de Inorog au paradiat Hemus - Peninsula Balcanica si au patruns in Italia. Alaric cucerește Roma la 24 August 410 A.D., distrugand-o pana in temelii, trecand-o prin foc si sabie... Sa se fi îndeplinit astfel blestemul lui De-Cebalus ?!?

Dacii s-au luptat sub stindardul Lupului, stindard tradițional al tracilor: capul de lup cu corpul de dragon; si se luptau... Romanii, a căror capitala Roma a fost întemeiata "sub semnul Lupului"... si după vechile legende, de un trac, de un troian, Eneas, care i-a

după ce troieni în valea Padului-valea celor șapte coline-scăpându-i de ahei. Și dacă Eneas i-a adus pe troieni... cine știe?

Dar numele de Roma încă nu-și are rezolvată originea, proveniența. Anul înființării Romei nu este sigur. Nici numele ei nu este de la Romulus, cum afirmă legenda păstrată de la istoricul Titus Livius: "CONDITA URBES, CONDITORIS NOMINE APPELLATA" - ci de la situația orașului, așezat lângă o apă, "RAU" sau "RUMON" (cuvânt trac ori etrusc echivalent pentru râu. Romulus nu a putut fi întemeietorul ei, ci doar fiu al orașului de pe "RAU" sau "RUMON", fiul Romei. Întreaga legendă cu Romulus, pare a fi fost împrumutată de Titus Livius, mai degrabă, din vechile legende ale poporului pelasgic (tracic), din care și ei se trăgeau. Așa că, ei, dacii și romanii, vorbeau aceeași limbă și dacă vrem să lăsam la o parte anilor... nu este o ironie a istoriei că, azi, ei ROMANII se numesc italieni, iar noi tracii-pelasgi, ROMANI?

Dar să revenim la viteazul DIURAPNEUS - DECEBAL: ca rege, reface unitatea statului a Daciei, întărește armata și stabilește legături de alianță cu popoarele vecine formând noua Confederație Dacică, Dacia încadrându-se între granițele naturale precizate ulterior de Ptolomeu, din Carpați și până la Nistru (Tyros) și de acolo la Dunăre. Neamurile getice împrăstiate în răsăritul Moldovei până dincolo de Bug, iazygii și roxalanii, se vor alătura și ei confederației opusă Romei.

Din timpul lui Decebal datează construcțiile grandioase de la Sarmisegetuza, incinta sacra, discul solar de andezit, sanctuarele patrulare cât și atelierile metalurgice de la Gradistea Muscelului. În același timp la Roma Domitianus nemulțumeste pe contemporanii săi prin "politica de grandoare" ce o duce: secătuirea finanțelor, propagarea despotismului, reprimarea cruntă a creștinismului.

La 18 septembrie 96 A.D. Domitianus este asasinat de un libert iar în ziua următoare armata și conspiratorii îl vor proclama împărat pe bătrânul senator MARCUS COCCEIUS NERVA, care îl va adopta ca fiu și asociat pe MARCUS ULPIUS TRAIANUS la 29 octombrie 97 A.D.

Traian, după învingerea Germanilor, supărat pe "disprețul pe care-l aveau dacii față de romani" (Pliniu cel Tânăr), hotărăște mărirea efectivelor militare din Moesia inferioară, edifica castrul de la Barboș - Galați, consolidează fortificațiile din orașele pontice până la Tyros (Nistru), dispune terminarea șoselei de la malul sudic al Dunării la Cazane (inscripția Tabula Traiana confirmă aceasta). Dar adevărata cauză a reizbucnirii războiului cu Dacia o constituie aurul pe care Dacia îl stăpânea, reprezentând pentru Roma un "EL DORADO", o "CALIFORNIE" a antichității.

Traian adăuga celor nouă legiuni de la Dunărea mijlocie și inferioară, încă alte patru, aduse din provinciile germane și alte două create special cu prilejul primului război dacic. La 25 martie 101 împăratul Traian paraseste Roma așezându-se în fruntea a 150000 de soldați, ca să cucerească... ce?... o țară de analfabeți, fără limbă și cultură?... o țară cu foarte puțină populație (cum le place ungarilor să spună de noi). Dacă eram așa de puțini de ce îi trebuiau lui Traian 150000 de soldați?!... Dacă eram așa de săraci de ce veneau la noi?!...

În vara anului 101 legiunile romane conduse de Traian debarca la Lederata (Rama) și se îndreaptă spre Acidava (Varadita). Decebal îi lasă să pătrundă până în Banat, concentrându-și oastea în zona de la Tapae - Bucova, unde Traian obține o modestă victorie. Totuși această victorie deschide romanilor drumul spre Tara Hațegului situată în apropierea nucleului dacic Munții Sureanu. Datorită diversiunii făcută de Decebal, care se aliază cu burii, bastarnii și roxalanii trecând Dunărea și atacând așezările romane acum așezate între Dunăre și Pontul Euxin (Constanța), Traian este silit să-și retragă o parte din legiunile din Dacia, pentru a-i respinge pe daci și pe aliații lor din sudul Dobrogei, unde mai târziu, în 109, va ridica Monumentul de la Adamclisi și Tropaeum Traiani.

În primăvara anului 102 Traian preia ofensiva, străbate Muntenia prin pasul Bran, învingându-l pe Decebal. În urma păcii încheiate, Decebal pierde Banatul, Tara Hațegului, Oltenia, Sudul Munteniei și al Moldovei. În decembrie 102, la Roma, Traian primește numele de DACICUS (învingător al dacilor). Traian întărește linia Dunării cu efective militare.

Între 103-105, cu ajutorul lui Apollodor din Damasc (Siria), construiește podul de piatră de peste Dunăre la Drobeta-Turnu Severin. Apollodor din Damasc era cel mai vestit arhitect al timpului său; lui i s-a incredintat mai târziu și construcția Columnei lui Traian. A scris și o carte despre construcția podului, care însă s-a pierdut; cuprinsul ei pare să-l fi cunoscut DIO CASSIUS, care da în istoria sa o descriere amanunțită și exactă a podului. Marile construcții de poduri au întotdeauna ceva simbolic, aproape eroic, semnificând tot atâtea marturii curajoase despre perpetua silința umană de a înlătura piedicile pe care natura le așterne adeseori în calea noastră; menirea lor este înlesnirea legăturilor de comunicație sigure între un tarm și altul... dar în cazul podului lui Apollodor, acesta a însemnat înlesnirea jefuirii țării noastre, a subjugării și slavismului poporului dac, al cuceririi în proporție de 14% a teritoriului Daciei, cum încă mai spun unii dintre "istoricii noștri" "în scop" civilizator"!

Și dacă înrobirea, înjosirea, jefuirea o numesc dansii proces civilizator, de ce să nu le spunem și rușilor tot... "civilizatori" pentru că și ei ne-au "civilizat" mai bine de 50 de ani, de am rămas săraci după atâtea "civilizație"... ori "bunului prieten Hitler" și germanilor săi care văzând că nu vrem să intrăm în război alături de ei ne-au "civilizat" împărțind cu generozitate trupul țării: Transilvania la unguri, Bucovina la ruși, Cadrilaterul la bulgari, România devenind astfel pentru un timp "prietenă" civilizatorilor" săi... și astăzi mai bombănesc unii că am întors armele împotriva lor, atunci în 1944!

Al doilea război al lui Traian împotriva lui Decebal, începe în vara anului 105, când Traian sosește la Drobeta -Turnu Severin. Deschidem o mică paranteză, reamintind că între timp a avut loc o tentativă de asasinat împotriva lui Traian care însă a eșuat. Ar fi schimbat oare reușita atentatului, soarta noastră de azi?... Am fi arătat diferit?... Am fi vorbit o altă limbă?... Iată întrebări ce rămân fără răspuns. Să revenim deci la armatele romane, care doritoare nu de faima ci de aurul și averile dacilor, înaintează în trei coloane:

- prima coloana înaintează pe Valea Cernei (prin locurile unde legendele tractice povesteau ca venea tocmai din Nordul Egiptului, sa moara pasarea PHOENIX; ea ținea in cioc cel mai vechi însemn pelasgic, iar in gheare "oul", din cenușa căruia, undeva in munții Cernei, pasarea PHOENIX renastea). Așadar prima coloana romana înaintează prin Valea Cernei, Tara Hațegului, ajunge la cetatile Costești, Blidaru si Piatra Rosie, pe care le distruge.

a doua coloana, urca pe Valea Jiului, Castrul de la Bumbesti, pătrunzând in Masivul Sureanul pe la Banița.

- a treia coloana, condusa de Traian, se deplasează de la Drobeta la Sucidava si Romula, străbate Valea Oltului pana la Castra Traiana (Simbotin - Vâlcea) ajunge la Tilișca, apoi la Capâlna.

Restul coloanelor romane pornite din Moesia inferioara, trec pe la Bran, Bratocea, Oituz. Bătălia pentru Sarmisegetuza Regia se da la începutul verii anului 106 A.D., cu participarea legiunilor a II a ADRIUTIX, a IV a FLAVIA FELIX si a unui detașament (vexillatio) din Legiunea a VI-a FERRATA. Dacii resping primul atac, dar sunt distruse conductele de apa care aprovizionau capitala Daciei. Cetatea este incendiata, sunt retezați toți stâlpii sanctuarelor in incinta sacra, se distruge întreaga fortificație. Războiul, inasa, continua. Prin trădarea lui Bacilis (confident al regelui dac), romanii găsesc in albia râului SARGESIA, tezaurul lui Decebal (evaluat de JEROME CARCOPINO la 165500 kg. de aur si 331000 kg. de argint). Ultima lupta cu oastea regelui dac are loc la POROLISSUM (MOIGRAD).

Era adânc inradacinat in firea tracilor obiceiul de a nu se teme de moarte. De aceea se spunea despre ei ca plecau la lupta mai veseli decât in oricare alta calatori. In retragerea spre munți, Decebal este urmărit de cavaleria romana condusa de decurionul Tiberius Claudius Maximus. Religia dacica a lui Zalmoxes admitea sinuciderea ca o ultima ușurare pentru cei prea greu loviți de nenorocire, ba chiar o înalta si prea mareste cu fagaduinte supra naturale. Dacii care au ascultat ultima cuvântare a lui Decebal, se imprastie si se sinucid. Numai nesupusul rege, mai mare decât zeul sau, nu-si caută uitarea in moarte, ci încearcă sa se sustragă dinaintea romanilor, in speranța mareata ca va mai putea găsi inca, in străfundurile munților sau in codrii neumblați, mijlocul de a pregăti reînceperea luptei si răzbunarea. Dar cavaleria romana îl urmareste fara răgaz, este gata sa pună mana pe el si atunci marele Decebal isi implineste destinul punându-si capăt zilelor. Scena mareata a morții sale poate fi regăsită pe Columna lui Traian.

Am fost zdrobiți, invinsi dar... nu NIMICITI !

Ne putem mândri cu Decebal! Dar cu Traian ?... Ce a avut el comun cu noi ?!...

"CUIUL DACIC" sau "CUIUL LUI PEPELEA"

„ Pe data de 4 septembrie 1997 soseam la Chisinau sa-mi intilnesc un prieten, Tudor Pantiru - fostul Ambasador al Republicii Moldova la Națiunile Unite, si sa mă reped pana la Orhei Vechi, din rațiuni sentimentale familiale. Am intilnit o mulțime de oameni minunați dar povestea unuia dintre ei mi s-a părut deosebit de interesanta. L-am cunoscut pe Andrei Vartic, de profesie fizician-spectroscopist, un pasionat al istoriei dacilor, care-mi spunea: "Este trist sa stai de vorba cu "profesori universitari in

arheologie" care sapa tot cu lopata veche de 20-40-100 de ani si nimic altceva, mentinand cercetarea arheologica, in Romania, pe pozitii aproape paukeriste, negând or refuzând sa vadă rădăcinile extraordinare pe care romanii o au in civilizatia lumii". A face azi cercetare arheologica fara laboratoare de teren, care sa-i spună cercetătorului ce roca sapa, ce compozitie are cutare cărămida sau ciob, fara acces la Internet, la cele mai solide baze de date, fara urmărire prin satelit a ceea ce se întâmpla in Carpați (ca de pilda misterioasele "arsuri"), fara o echipa solida mulți - disciplina in incluzând sociologi, etnologi, istorici, medici, economiști, este in cercetarea arheologica moderna un fel de a juca turca pe rampa de lansare a unei rachete, ne vazand altceva decât cuiul. L-am întrebat cum de ajuns sa fie așa de pasionat de daci, la care Andrei mi-a răspuns: "Pe vremea când eram student in anul I la Fizica, in 1966 la Leningrad, unchiul meu, Grigore Constantinescu - absolvent al Sorbonei, mi-a făcut cadou cartea lui Daicoviciu "Dacii" - pe atunci o carte interzisa pe teritoriul Republicii Socialiste Sovietice Moldovenesti. Am devenit așa de îndrăgostit de acei Daci, incit imediat după colapsarea imperiului sovietic, am fugit repede "Acasă" in Munții Orastiei, ca sa-i intilnesc pe Daci ori pe urmașii lor."

Ce a realizat Andrei Vartic, in expediția sa, este formidabil. Acesta descifrează Topografia Dacica, redescoperă Metalurgia Dacica - cea mai avansata din lumea antica, descrie materialele de construcție dacice, in special Betoanele Dacice, vorbește despre Cosmogonia Dacica, Moralitatea la Daci si ce este cel mai important ii redescoperă pe Daci, scriind carti ca: "Ospețele Nemuririi", "Enigmele Civilizației Dacice", "Fierul-piatra, Dacii-timpul", "Magistrarele Tehnologice ale Civilizației Dacice", publicindu-si cercetările chiar si in conferințe NATO. El, Andrei Vartic, ridica valul nepăsării de pe trecutul nostru dacic. In timp ce se plimba, acum 7-8 ani, in jurul Movilelor Ciclopice de la Sona, descoperă in huma acestora o veritabila Ghiara de Sfinx; fiind un om corect, el cheamă Institutul de Arheologie din Cluj, care, trimite pe cineva pe sosește peste noapte, o ridica si ... dispare. "Ei, așa or fi legile pe aici" si-a spus Andrei, puțin necăjit ca ei, arheologii, nu au discutat si cu el. Era vara, frumos, păpădii galbene peste tot când Andrei gaseste calupuri de fier dacic de peste 40kg si din nou corect ii anunța pe "tovarasii" arheologi care vin, iau si ... pleacă. Tot el gaseste in sanctuarul dacic de la Racos, Cuie Dacice si din nou "echipa" de bravi arheologi romani (?) sosește in frunte cu dl. prof. dr. Ioan Glodariu si îl felicita, iau Cuietele Dacice, nu înainte de ai da "cadou" si lui Andrei ... un Cui Dacic "cu tema" sa-l cerceteze. Andrei trece cu Cuiul peste granița, acasă, de cealaltă parte a Prutului, la ceilalți romani. urmași ai acelorași Daci, dar despartiti de niște politicieni care i-au convins pe istoricii moldoveni ca ei ar fi de un alt neam si ca ar vorbi si o alta limba, diferita, Moldoveneasca, care ar avea si niște foarte mici asemănări cu Limba Romaneasca, dar prea mici pentru a fi luate in considerație. Dar ei politicienii din dreapta si din stanga Prutului, când se intilnesc, uita ca nu folosesc traducători, ba de multe ori sunt veri ori cumnați, avand si aceleași nume.

Dar sa revenim la Andrei Vartic. Se făcuse iarna la Chisinau, intr-o zi ninge, in alta ploaie, iar el, Andrei, intr-una din după amieze se uita când pe geam, afara la ploaie,

când la Cuiul Dacic vechi de peste 2000 de ani, primit ca "tema de lucru", care nu era nici mâncat, nici acoperit de rugina, o adevărata minune. Astfel începe istoria aceluia Cui Dacic, Cui al lui Pepelea (spun eu), primit de la profesorul roman, de arheologie, de din dreapta de Prut. Andrei ia cuiul și fugă cu el la Institutul de Metalurgie de la Bălți unde, minune, X-Ray-ul arată ca, acel cui de peste 2000 de ani, acel Cui Dacic care nu vrea să ruginască, avea în componența lui nici mai mult nici mai puțin decât alfa-fier pur de 99,97%; nici urma de impurități, adică de compuși ai carbonului ce rămân de la prelucrare. O "Minune Antică", care va atrage atenția că se poate obține numai în condiții speciale de laborator sau în cosmos! Până la ora actuală sunt cunoscute în lume numai două exemple de astfel de fier antic: stalpul de fier de la Delhi și un disc din Mongolia, datat din secolul IX, cercetat și în laboratoarele de la NASA cit și la Universitatea Harvard. Specialiștii spun că procesul modelării unui obiect din fier pur este mult mai complicat chiar decât obținerea lui, data fiind posibilitatea introducerii în el a unor impurități. Discul din Mongolia putea fi modelat doar în cosmos, susțin specialiștii de la NASA, iar cercetătorii de la Chisinau aveau aceeași părere despre Cuiul Dacic.

Andrei, pragmatic, mai neîncrezător, a fugit cu Cuiul la Leningrad, la Institutul Metalurgic căci, fier a pur, o fi el dar poate că suprafața lui să fi fost vopsită cu vre-o vopsea specială "dacică", ca să nu ruginască. La Leningrad cercetătorii au mai descoperit o minune, despre care va voi vorbi mai târziu. Vrand să verifice minunea, Andrei ia "Cuiul lui Pepelea" și fugă la Moscova. Și de asta dată rezultatul a fost același: Cuiul Dacic care nu vroia să ruginască de peste 2000 de ani, format din alfa-fier pur în proporție de 99,97% era acoperit, nu cu vopsea ci cu 3 straturi moleculare, perpendiculare, care-l protejau impecabil, păstrându-i puritatea, aceste trei straturi fiind, tineri-va respirația va rog:

1. suprafața - Magnetita " Fe_3O_4 "
2. oxid de fier " FeO "
3. alumo-silicați.

Prin cercetările efectuate de profesorul Kiosse și doctor Galina Volodin, utilizând metode de iradiere cu X-Ray aplicate la pelicule subțiri de semiconductori (așa numitele unghiuri mici) s-a putut observa peliculele protectoare despre care am vorbit mai sus. Profesor Daria Grabco a studiat la microscop microstructura deosebită a fierului dacic și a mai observat că acest fier are două straturi de "domene", unul central și unul de suprafață. Domeniile, și aici este "ciudătenia", sunt orientate perpendicular unul pe altul asta însemnând că, mai întâi s-a solidificat (în câmpul magnetic al Pamantului) stratul interior, apoi, peste el s-a aplicat în stare lichid! un alt strat, care s-a solidificat și el, dar ... în altă poziție față de câmpul magnetic al Pamantului!!!

Ei domnilor și asta se întâmplă acum peste 2000 de ani, într-o țară sălbatică, populată de țărani daci, primitivi și sălbatici. Cuceriți mai târziu de romani (numai 14% din teritoriul Daciei) care au sosit cu o "mică" armată de 150,000 de legionari și cărora le-au trebuit mai mult de 6 ani să cucerească ce ... câțiva kilometri din Spațiul Dacic. Oare s-a întrebat cineva cum a putut rezista în fața Romei, o simplă civilizație țărănească? De ce se temeau romanii de daci? De ce Caesar și Burebista au murit în

același timp? De ce, de la moartea lui Caesar (care dorise sa pornească războiul împotriva dacilor) si pana la cucerirea a numai 14% din Dacia, de către Traian, au mai trebuit sa treacă 150 de ani? De ce in toți acești 150 de ani romanii si dacii nu s-au avantat in conflicte directe? De ce nici o armata romana nu pleca la război fara sa aibe cel puțin un Doctor Dac cu ea? Ce or fi avut de impartit ei dacii si romanii ca aceștia din urma, după cucerirea unei bucati așa de neînsemnate din teritoriul Daciei, sa declare cea mai lunga sărbătoare cunoscuta pana in zilele noastre, o sărbătoare de nici mai mult nici mai puțin de 123 de zile, in care poporul roman putea sa mănânce si sa bea gratuit pe socoteala statului ... 123 de zile? Ce or fi sărbătorit de fapt romanii? Astfel se demonstrează ca ei Dacii au lăsat documente mult mai rezistente in fata măcinării timpului decât cele ale anticilor Greci sau Romani, dar in alt limbaj decât in cel scris-vorbit. Limbile sunt si ele supuse distrugerii, alfabetele la fel.

Ca dacii ne-au lăsat mostre de "civilizație" extraordinara ca:

- Betoane perfecte nedistruse de timp, apa si intemperii de peste 2000 de ani
- Metalurgie mai avansata decât cea din zilele noastre - cuie care nu ruginesc de 2000 de ani, calupuri de fier de 40 kg, când romanii nu puteau sa topească in cuptoarele lor bucati mai mari de 25kg.
- Modelele Matematiche de la Gradistea Muscelului si desigur cele Topografice, prin așezarea "așa ziselor cetati" din Munții Sureanului, Cindrelului, Persanilor (Racos) intr-o ordine perfect geometrica de invidiat chiar si azi.

Dar nimănui, se pare, ca ii pasa acolo sus, la nivel "profesoral" de acești daci, iar Andrei Vartic in loc sa găsească nu intelegere ci dorința arzătoare din partea compatrioților romani, sa nu fie nevoit sa se duca in Rusia cu acel "Cui al lui Pepelea", spre a-i cerceta misterele. De ce nu s-a oferit Institutul de Metalurgie din Romania sa facă studii, daca nu din sentiment patriotic, măcar interes stiintific? Pe Andrei Vartic l-a chemat si președintele de atunci, Ion Iliescu, pentru o întrevedere de 15 minute, care a durat o ora si jumătate, urmata de promisiuni – dar guvernul s-a schimbat!

Istoria poporului nostru Carpato-Dunarean nu a fost scrisa inca, iar Sarmisegetuza este inca un mister acoperit de pământuri care poate ca o protejează. Unii spun ca numele ei vine de la Sarmis e (si) Getuza, alții mai initiati in tainele Vedice îl citesc Sarmi Seget Usa, adică "Eu mă grăbesc sa curg" (in sanscrita). Din nefericire azi plang si caprele din Munții Orastiei de mizeria ce domnește in "Zona Sacra" a Sarmi-Segetusei. Excavații cu buldozere, nepăsare, chiar reavointa iau locul a ceea ce ar fi trebuit sa fie declarata rezervație a cetatilor dacice din Munții Sureanului. Ce nume ciudat si acest Sureanului, ce o fi însemnând domnilor arheologi, istorici, lingviști?

Îl citez din nou pe prietenul meu Andrei Vartic, care spunea ca "Lipsa idolilor in asezarile dacilor din Munții Suryanului (Surya, zeul soarelui la indienii arhaici, urmași ai arienilor Carpato Danubieni, spun eu) ne duce cu gândul la Marele creator Divin, al poporului dac, Daksha, zăpăcit si el de Creația sa, aflata in continua, ireversibila si cuantificata descoperire a Drumului Frumos, s-a îndrăgostit de ea. De aceea el daco-romanul când spune "buna ziua" de fapt spune "Bun e Dyaus". El Dyaus Pitar (pitar - cel ce aduce pita - in sanscrita) a fost primul mare zeu al arienilor (indo-europeni cum se

mai spune). De la el se trage Zeus, Saturn, si intorcandu-ne la cea mai veche, poate, poveste a genezei când Zeului Suprem i-a plăcut Pamantul a dat naștere prin respirația sa celor 7 zei ai genezei lumii, avandu-l conducător pe Marele Zeu Dak-Sha. Acesta după ce s-a uitat peste tot pe pamant a găsit un loc unde ape albastre tasneau din munți împaduriti, dealuri blande ii înconjurau, acoperite de covoare verzi de iarba, unde clima era blinda si ... in timpul noptii a populat acest spațiu sacru cu primii 10,000 de fii, fii lui iubiți Dacii "the chosen people".

"Bun e Dyaus" domnilor daco-romani, treziți-va si va redescoperiți trecutul pana nu vi-l fura or distruge alții, daca nu o veți face voi insisi." (Dr. Napoleon Savescu)